

В.М. Михайлов, д-р техн. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

І.В. Бабкіна, канд. техн. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

А.О. Шевченко, канд. техн. наук, асист. (*ХДУХТ, Харків*)

ЗАСТОСУВАННЯ МЕТОДІВ АКТИВНОГО СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

На сучасному розвитку освіти в Україні у вищих навчальних закладах спостерігається поява та активізація методів активного соціально-психологічного навчання. Це зумовлено новими завданнями, що виникають перед процесом навчання, які полягають у тому, щоб не тільки дати студентам знання, але й забезпечити формування та розвиток пізнавальних інтересів і здібностей, творчого мислення, умінь та навичок самостійної розумової праці.

Пізнавальна активність та пізнавальна самостійність – це якості, що характеризують інтелектуальні здібності людини до навчання. Як і інші здібності, вони проявляються та розвиваються в діяльності. Тому тільки широке використання активних соціально-психологічних методів, що спонукають до розумової та практичної діяльності, розвиває такі важливі інтелектуальні якості людини, які забезпечують у подальшому її діяльне бажання у постійному опануванні знаннями та застосуванні їх на практиці.

Перед навчально-викладацьким колективом кафедри процесів, апаратів та автоматизації харчових виробництв Харківського державного університету харчування та торгівлі постало завдання впровадження нових прогресивних методів та підходів у навчанні студентів. Було проаналізовано сучасні методи активізації навчання. Так, зазвичай, навчання характеризують таким чином: передача від викладача до студента знань, умінь та навичок. Знання, уміння та навички – це форми та результати певних процесів у психіці людини. Вони можуть виникнути у людини тільки в результаті її власної діяльності. Їх неможна просто «отримати» від когось – знання повинні виникнути в результаті психічної активності самого студента. Студенти легше вивчають, розуміють та запам'ятовують матеріал шляхом активної участі у навчальному процесі.

Активне соціально-психологічне навчання студентів передбачає наявність спрямованої пізнавальної активності. Навчання у ньому складається з таких дій, як рішення поставлених задач та оцінка результатів, спроби та похибки. Такий вид навчальної діяльності, як

спрямування пізнавальної активності, відображує концепцію навчання як керівництва. Його типові методи – постановка проблем та задач, обговорення та дискусія, сумісне планування тощо.

Для активізації роботи студентів нами було апробовано різноманітні підходи та методики, зокрема інтерактивні лекції, практичні роботи з застосуванням мультимедійних пристроїв, пояснювально-ілюстративний метод, метод проблемного виконання та ін. У результаті це надало можливість ефективного спрямування, контролю навчання, надавати потрібні засоби для ефективного сприйняття інформації. Але при цьому сам процес формування знань, умінь та навичок відбувався тільки в результаті власної активності студента та найбільш ефективними виявились такі методи роботи, як інтерактивні лекції та дискусія.

Упровадження активних методів на нашій кафедрі зумовлено новими завданнями, що виникають перед процесом навчання: забезпечити формування та розвиток пізнавальних інтересів та здібностей, творчого мислення, умінь та навичок самостійної розумової праці. Відсутність умов для прояву цих якостей приводить до того, що вони не розвиваються.

Педагогічна наука та практика пропонують викладачу багатий арсенал методів та прийомів активного соціально-психологічного навчання. Творча діяльність викладача складається з того, щоб раціонально використовувати у навчальному процесі методи, які забезпечують найкраще досягнення поставленої мети. Різноманітність методів та прийомів створює у студентів інтерес до самої навчально-пізнавальної діяльності, що надзвичайно важливо для вироблення мотивованого відношення до навчальних занять. Активні соціально-психологічні методи навчання допомогли нам вести студентів до узагальнення, розвивання самостійної думки, розвитку професійної мови, а також уміння виділяти головне у наданому матеріалі.

Таким чином, практика застосування методів активного соціально-психологічного навчання показала, що вони є необхідною умовою для підготовки висококваліфікованих спеціалістів. Це приводить до позитивних результатів щодо формування знань, умінь та навичок у студентів шляхом залучення їх до активної навчально-пізнавальної діяльності, а навчальна інформація переходить в особове знання.